

نشستی با خواهر «ساکت مزیدی» هنرمند مشبک‌ساز در پیش‌های ظریف چوب

■ تصمیم داریم که با مساعدت دست‌اندرکاران کاخ مشبکی از آیات قرآن بنا کنم

■ در مشبک‌سازی، طراحی و خطاطی جزء لاینجزای آن محسوب می‌شوند

■ صحبت از هنرمندان گمنام و یا ناآشنا و کمتر آشنا نه صحبت تازه‌ایست و نه این خیل دلبسته به هنر، خیل یکباره به این دوران رسیده‌اند. بلکه این هنرمندان همواره در طی قرون و اعصار، بردبار و صبور، چنگ به هنرشان انداخته‌اند و بدور از هر گونه داعیه‌ای، آرام آرام به پیش رفته و هم آنچه را که از پیشینیان آموخته‌اند، بدون چشمداشتی به هر آنکس که طالب آن بوده است پیشکش کرده‌اند. بدون هیچ‌گونه انتظار کفش و کلاهی و تنها بدلیل نوعی تعلق خاطر و عشق ورزی به آنچه که خلق می‌کرده‌اند و چه بسا که چشمانی بی‌فروغ شد و دستانی از کار افتاد و هیچکس هم آنان را هیچگاه نشناخت.

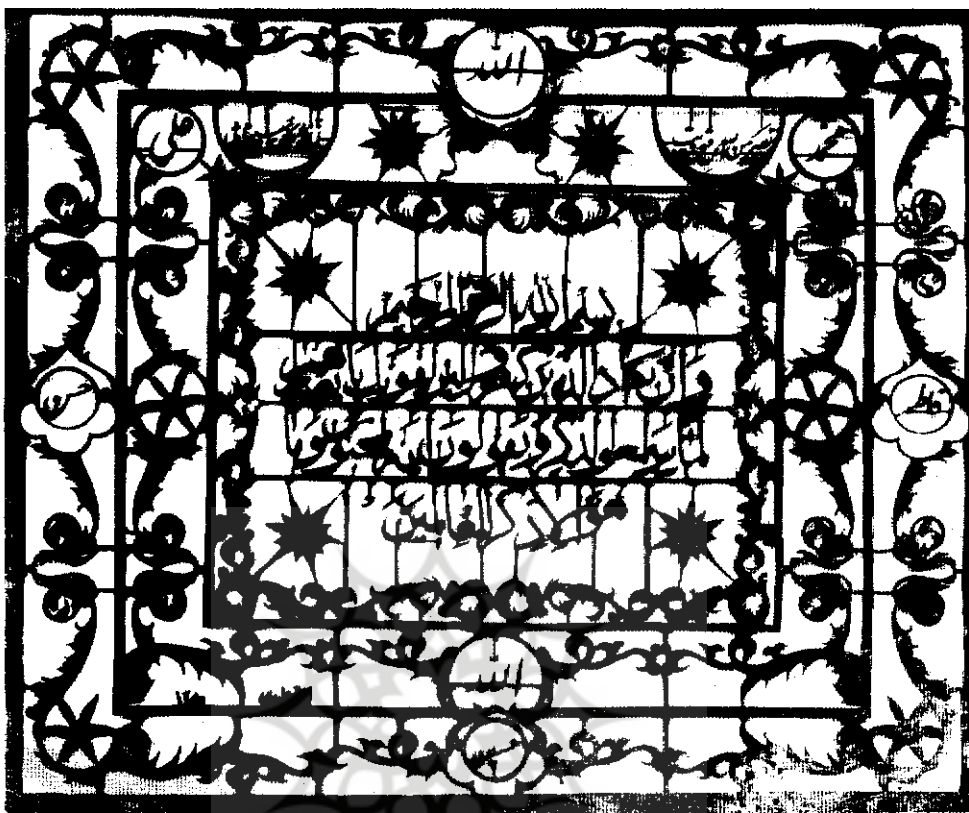
دوباره می‌گیرند که از این دست از مشبک‌سازی می‌بایست نام برد و از هنرمندی به نام ساکت مزیدی.

* * *

ساکت مزیدی، از معدود زنان هنرمند در این رشته است که در خانواده‌ای مذهبی در شهر اصفهان زاده شد. وی مشبک‌سازی را نزد پدر که استادش نیز بود به‌مراه سایر خواهران و برادران آموخت. پدر، خود، نیز از سال ۱۳۲۱ به این هنر روی آورده بود و دست‌تو‌نمایش دربرش‌های ظریف چوب که اغلب، آیاتی از قرآن را به آن

صحبت اینان، نه صحبت این آب و خاک که صحبت همه جاست و نه صحبتی مجرد که حرفی همه‌جانیه و در هر زمینه است. گاهی هم به موازات اینان که هنرمندان بی‌داعیه‌اند برخی از هنرها نیز مهجور می‌مانند و همواره غباری آنان را به هجران می‌کشاند و چه بسا که ناگزیر فراموش می‌شوند و بعد حتی نه یادی در پس نه حتی غباری.

پاره‌ای از هنرها در پس هر تحول اجتماعی به دلیل ریشه‌نداشتن در فرهنگ آن جامعه می‌میرند و پاره‌ای به لحاظ بار فرهنگی شان، جانی

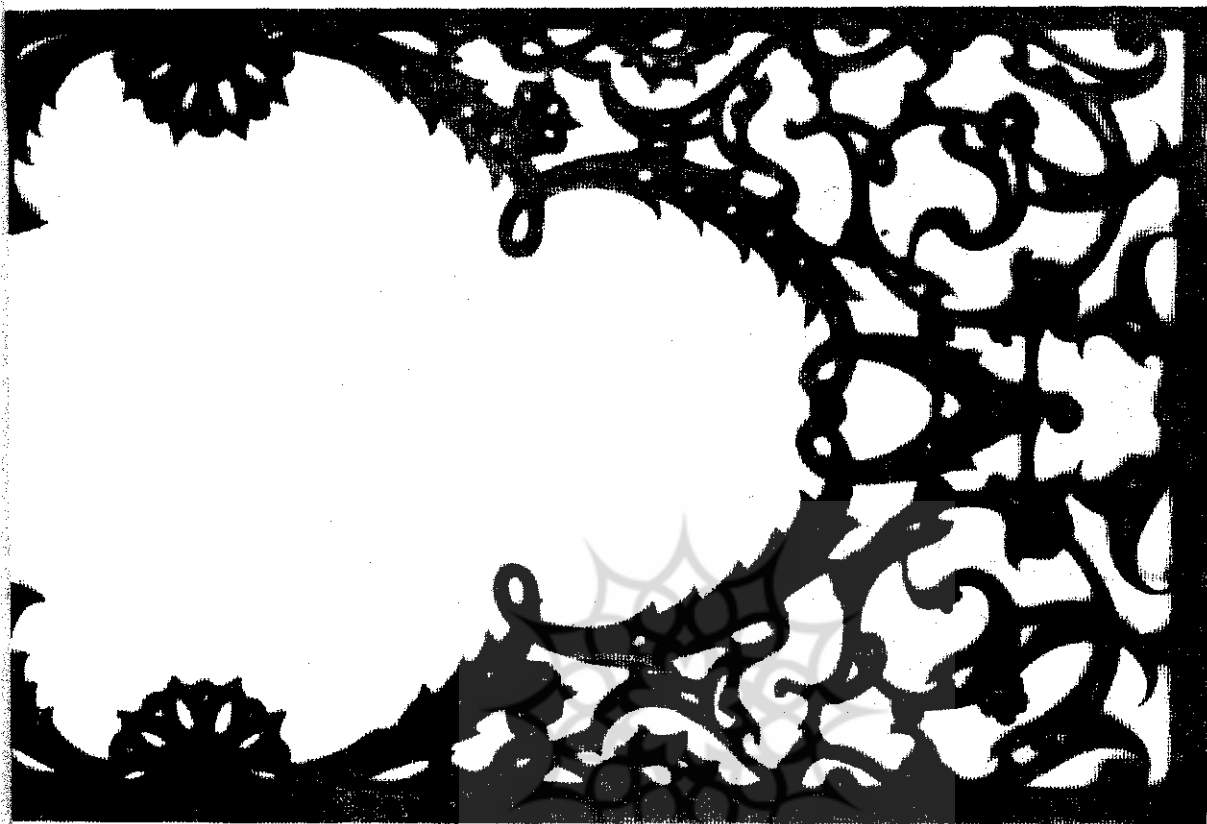

«پس از مدتها، پدرم به خاطر فعالیتهای مذهبی که در آثارش نیز متجلی بود دستگیر و برای مدتی به زندان رفت. گرچه این دوره، اوج حیات هنری پدرم بود و گرچه بارها سفارشات معتبری به او رسیده و او هیچگاه نپذیرفته بود».

مزیدی، پس از مرگ پدر، بار مسئولیت و ادامه طریق او را بردوش می گیرد و پس از انقلاب که زمینه تجلی هنرهای مهجور و درعین حال متعهد پیش می آید برای شناساندن مشبک سازی تلاش می کند و نمایشگاهی در

تثبیت و مجسم می نمود، محرکی برای برانگیختن انگیزه های فرزندانش بود. «کار با تخته و اشتیاقی که به فراگیری این هنر داشتم، همواره فکر و روح مرا به خود معطوف می داشت بطوریکه مرا از رفتن به مدرسه باز داشت و کنار دست پدر نشانده».

مزیدی، کار را بگونه ای جدی می آغازد و همواره بهترین درس ها را از پدر می آموزد و در اثر مساعدت های استاد پس از مدتی، تا بدان حد می رسد که دیگر تشخیص کار استاد و شاگرد کاری نه چندان آسان می شود.

به خود می خواند و آنکس که به سویی می رود، دل در گرویش می گذارد و مشتاقانه گام برمی دارد.

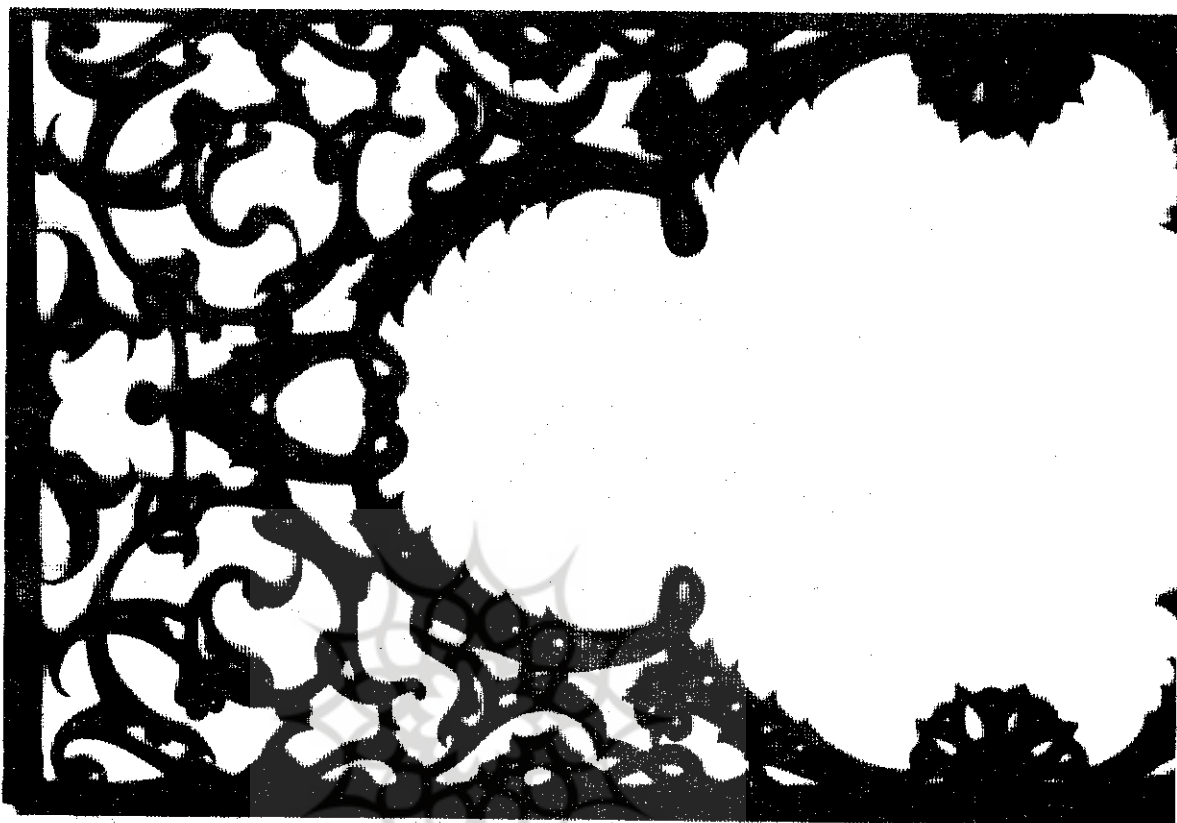
«متأسفانه به خاطر منزوی بودن این هنر در جامعه ما، از استادان و پیش کسوتان کسی را نمی شناسم، معهدا این هنر کم و بیش در شهرستانها رواج دارد. ولی اصفهان مهد راستین مشبک سازی تلقی می شود».

در مشبک سازی، طراحی و خطاطی، جزء لاینفک جزای آن محسوب می شوند و اکثر مشبک سازان با طراحان و خطاطان همکاری نزدیکی دارند و آنگاه مشبک ساخته شده معنای ظریفی می یابد که از دو مورد فوق به نحو مطلوبی

موزه آزادی بر پا می سازد. نمایشگاهی مشتمل بر ۴۰ تابلو که شامل کارهای پدر نیز می شود.

«تصمیم دارم که با مساعدت دست اندرکاران، برای حفظ اصالت و زنده نگاهداشتن این هنر، کاخ مشبکی از آیات قرآن بنا کنم. بدین ترتیب که سی جزء قرآن را آیه به آیه بصورت مشبک در روی ورقه فلز درآورده و هر جزء را در یک سالن به نمایش بگذارم و قرآن مجسمی بسازم و اگر عمرم کفاف این مهم را نکند، مطمئن هستم که دیگران این کار را به پایان خواهند برد».

مشبک سازی به لحاظ کار پرمشقتش که توان و صبر و حوصله را می طلبد، کمتر کسی را

می ماند. سپس به منظور پرداخت و صیقل دادن از سمباده استفاده می شود. مدت انجام کار بر روی یک تابلو، بستگی به پیچیده بودن و ظرافت طرح دارد و هر چه طرح ظریف تر باشد، مدت بیشتری بر روی آن کار خواهد شد که یک طرح خوب می تواند از یکماه تا یکسال بطول انجامد.

استفاده شده باشد. چه بسا که خط و یا طرح نازیبا، ظرافت کار مشبک را از چشم پنهان بدارد.

در مشبک سازی از وسایلی چون: کاغذ، چسب، مته، اره موئی، گیره، سمباده، چکش، گازانبر، چوب، آلومینیم و چرم می بایست سود جست. ابتدا طرح و خط مورد نظر بر روی تخته و فلز و یا چرمی که زمینه اصلی کار است چسبانیده میشود و پس از بررسی و علامت گذاری روی طرح، نقاطی که می بایست بریده شود مشخص و سپس توسط مته سوراخ می گردد. پس از آن با استفاده از اره موئی، نقش های اضافی بریده شده و طرح به صورت مشبک باقی